

חוברת פדגוגית – גני ילדים חודש מרץ - אדר

פורים - בסימן לתת
בחירה אישית, וניקיון.

הכול אפשרי, אם רק נרשה לעצמנו לחלום את הבלתי אפשרי.

מה בחוברת

חג פורים בסימן לתת
ניקיון ובחירה אישית.

פורים :

החג נקבע לזכר הצלת יהודי האימפריה הפרסית בתקופה שאחרי חורבן בית ראשון. באותה עת שלטו הפרסים על חלקים נרחבים מיבשת אסיה, ובירתם הייתה שושן. על מזימתו של המן הרשע להשמיד את היהודים ועל ההצלה הפלאית שפקדה אותם מספרת מגילת אסתר.
מקור השם "פורים" הוא בגורל (פור) שהטיל המן, בכדי לקבוע את המועד לביצוע מזימתו.

מנהגי החג :

- קריאת מגילת אסתר
- משתה ושמחה, כפי שנאמר במגילה, ימי פורים נקבעו להיות "ימי משתה ושמחה"
- משלוח מנות איש לרעהו.
- מתנות לאביונים
- מטרת שני המנהגים האחרונים הם להגביר את האחוזה ואת הגיבוש החברתי.

בפורים נלמד :

1. הכרת הסיפור ההיסטורי – מגילת אסתר והדמויות המרכזיות בסיפור.
2. הכרת סמלי חג הפורים: רעשן, מסיכה, תחפושת, משלוח מנות, אוזן המן, מגילת אסתר.
3. הכרת מנהגי החג: קריאת המגילה, אכילת מאכלים אופייניים, מתן משלוח מנות, התחפשות, משחק ברעשנים.

לכבוד הגעתו של חג הפורים -

הבא אלינו בשלל צבעים ,

נלווה אותו בקול צחוק ושמחה

עם משלוח מנות ותחפושת יפה

שיזכיר לנו את הפור שנפל

והשתנה כאילו לא היה בכלל

אז לכבוד חג זה לך נאחל

מלווה בצחוק מתגלגל -

אושר ושמחה לך ולכל המשפחה!

ניקיון וסדר, שלנו ושל סביבתנו

נושא השמירה על ניקיון וסדר, הינו נושא בעל חשיבות רבה, הן בהיבטים הבריאותיים והן בהיבטים האסתטיים. לפיכך- אנו מוצאים טעם לתת לו מקום גם בעבודתנו החינוכית עם הילדים בגיל הרך.

ניקיון וסדר בהיבט ההתפתחותי והחינוכי

גיל הגן הינו שלב מתאים על מנת להתחיל בהקניה מסודרת של הרגלי סדר וניקיון מכיוון שמצד אחד- הילדים חשופים יותר ללכלוך ומזהמים, ומצד שני- הם כבר בשלים מספיק כדי להתחיל ללמוד ולהבין את חשיבות הסדר והניקיון בחיינו. את הרגלי הניקיון והסדר יש לטפח בילדים בשיטה נעימה וחוויתית, ולא מתוך דאגה מופרזת או כעס, אשר עלולים לפגוע בנפשם הרכה. חשוב ביותר לתת לילד חופש להכיר ולחוות את סביבתו, גם אם הוא מתלכלך מעט, ולהימנע מיחס היסטרי כלפי אבק, חול ולכלוך. לצד זאת, מומלץ לחשוף ולשתף את הילד בפעילויות של סדר וניקיון, וכן לקיים פעילויות חינוכיות חווייתיות, תוך שימוש במגוון סיפורים, שירים וסרטים העוסקים בנושא. על מנת להקנות לילדים הרגלי סדר וניקיון נכונים בגן - חשוב ביותר להקפיד על כמה כללים בסיסיים, מעבר לפעילות חינוכית יזומה בתחום:

- מתן דוגמא אישית בנושא (נקפיד בעצמנו על רחיצת ידיים לפני ואחרי הארוחה ולאחר השימוש בשירותים, נקפיד על הניקיון והסדר בסביבת הגן).
- שיתוף הילדים בתפקידי הסידור והניקיון בגן, בהתאם ליכולתם, ומבלי שהדבר יבוא על חשבון הצורך לחקור ולשחק.
- ניקיון כחוויה חיובית- נהפוך את זמן הסדר והניקיון לפעילות מהנה וחוויתית תוך מתן חיזוקים חיוביים.
- נקפיד עם הילדים על רחיצת ידיים לפני ואחרי הארוחות ולאחר השימוש בשירותים. ניתן לתלות תמונות הממחישות את הנושא (כגון: תמונה של ילד רוחץ ידיים) באזורים הרלוונטיים בגן (כיוור, שירותים).

"כי אני נקי וכשאני אני נקי- אני מותק..."

שושן הבירה

סיפור מגילת אסתר / מאת אורלי נעמה אלקריב

לפני הרבה הרבה שנים, בארץ פרס, בעיר שושן, בארמון גדול, חי לו מלך ושמו אחשוורוש. היו בארמון חדרים רבים, מנורות מזהב, שטיחים יפים וצבעוניים, כלים יפים מזכוכית וכסף.

המלך אחשוורוש היה לובש בגדי מלכות מבריקים, על ראשו היה כתר ובידו שרביט זהב. גם כיסא מיוחד היה למלך. כיסא גבוה שעליו ישב רק המלך.

באחד הימים עשה המלך אחשוורוש משתה. מסיבה גדולה. והזמין את כל אנשי העיר שושן לאכול, לשתות ולשמוח. למלך אחשוורוש הייתה מלכה ושמה ושתי. רצה המלך להזמין גם את ושתי למשתה, כדי שיראו כולם כמה יפה היא, וקרא: "הביאו לי את ושתי!", אבל ושתי לא הסכימה לבוא. היא אמרה: "לא רוצה לבוא למשתה הזה!".

כעס מאד המלך אחשוורוש על ושתי, שלא שמעה בקולו, גרש אותה מהארמון והחליט למצוא במקומה מלכה חדשה. כל הבנות רצו להיות מלכות, הן התלבשו יפה ובאו אל הארמון. מכולן בחר לו אחשוורוש את אסתר, שהייתה יפה מכולן. נתן המלך אחשוורוש לאסתר כתר זהב נוצץ לראשה, בידה שרביט זהב קטן ושמלה יפיפיה. לאסתר היה דוד ושמו מרדכי היהודי.

מרדכי אהב מאד את אסתר וכל יום בא לבקר אותה בארמון. בארמון היה איש חשוב מאד ושמו המן. הוא עזר הרבה למלך.

כשהיה מסתובב בארמון היה כל האנשים מברכים אותו ומחבקים אותו. אבל מרדכי לא הסכים לברכו ולחבקו. המן כעס מאד על מרדכי על שהוא אינו מברך אותו, וציווה לסלק מהארמון את מרדכי היהודי ואת כל משפחתו. מרדכי היה עצוב מאד ובכה בכי גדול.

הוא סיפר זאת לאסתר וגם היא בכתה בכי גדול.

ראה זאת אחשוורוש המלך, ולא רצה שאסתר תוסיף לבכות.

שאל אותה: "למה את בוכה אסתר מלכתי?", ואסתר סיפרה לו שהמן רוצה לסלק את מרדכי ואת כל משפחתו.

אחשוורוש החליט לכעוס על המן ולסלק אותו מהארמון, וכך היה.

שמחה מאד אסתר על כך, ושמח גם מרדכי.

יחד איתם שמחה כל משפחתם שמחה גדולה.

והעיר שושן צהלה ושמחה.

פעילות בעקבות מגילת אסתר

חומרים:

טושים, צבעים, עיתונים, צמר, חוטים, כובעי פלסטיק, נוצות, מקלות, פייטים, נצנצים וכל חומרי יצירה נוספים, מספריים, דבק.

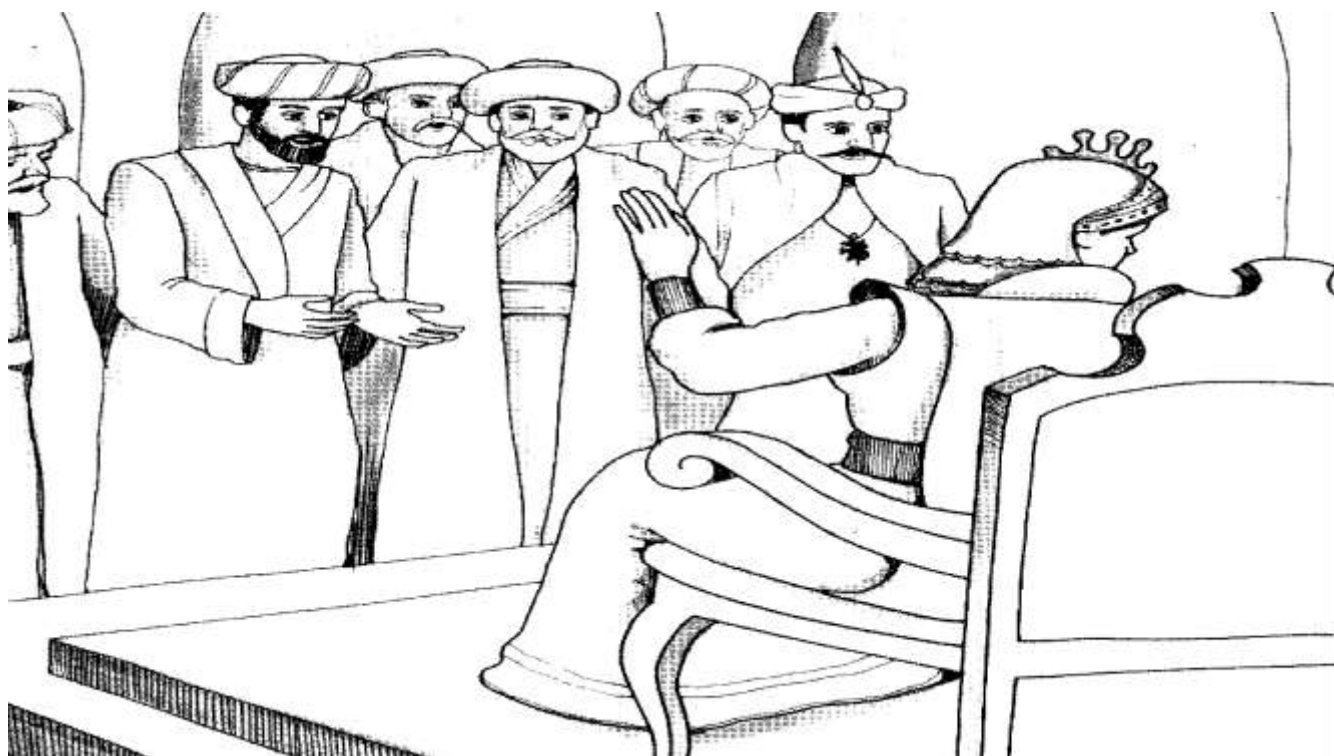

נבקש מהילדים לעצום את העיניים ולדמיין את העיר שושן. בדמיון מודרך נבקש מהילדים:
לתאר את הרחובות, הבתים החצרות.
האם היו גנים? פארקים?
איך נראו האנשים?
מה האנשים לבשו?
האם היו כלי תחבורה? איזה?
איפה היה הארמון? במרכז העיר? בקצה?
איך נראה הארמון?
איך נראה תוך הארמון? חצר הארמון?
איך נראו שומרי המלך?
מה לבשו שומרי המלך?
איזה כלי נשק היו להם?
אחרי שנקבל את תשובות הילדים.
נפרוש בריסטול גדול.
נזמין קבוצת ילדים שינסו לצייר את העיר שושן.
הילדים יצבעו, ידביקו ויקשטו את העיר שושן.

מגילת אסתר

1

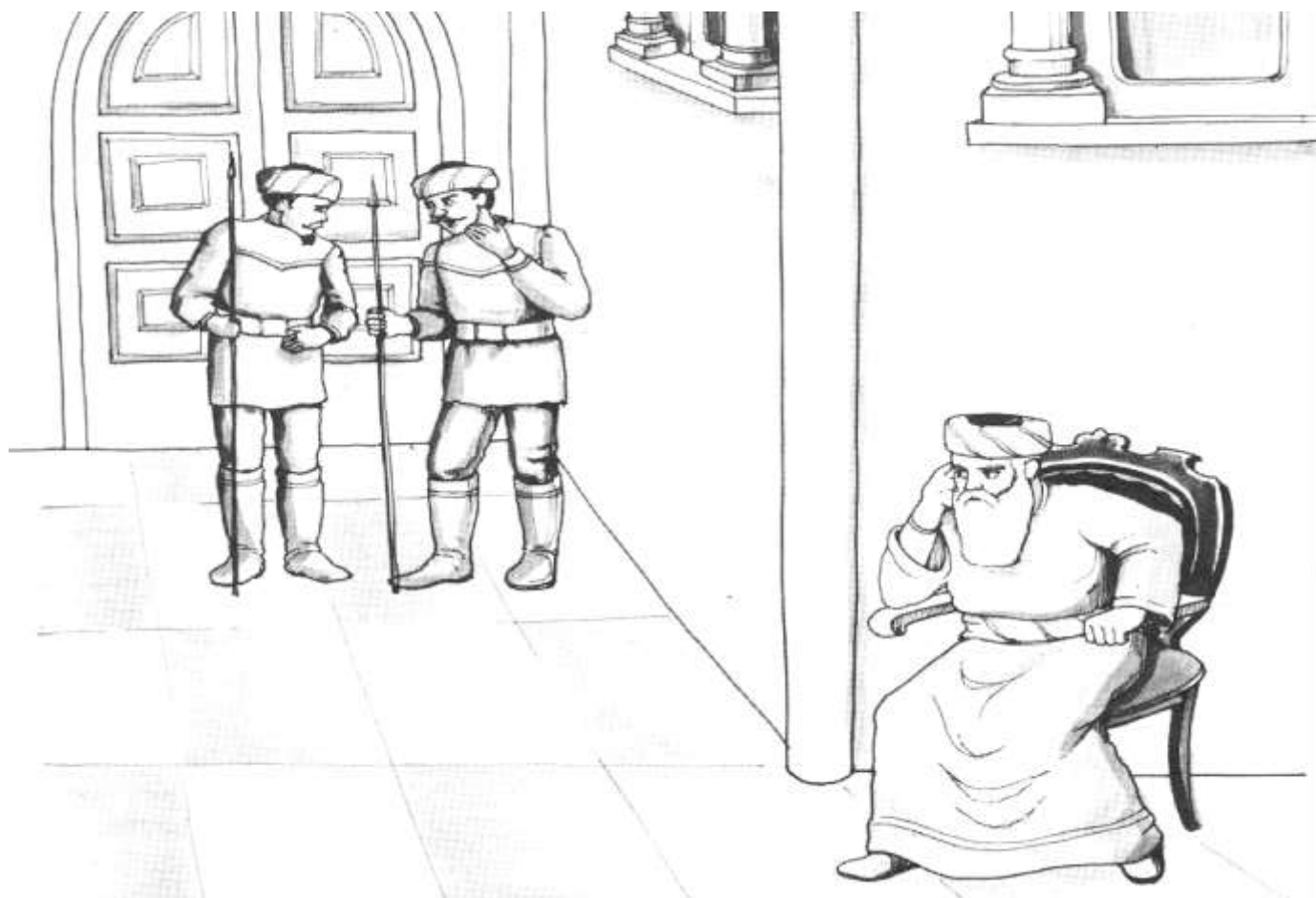

2

3

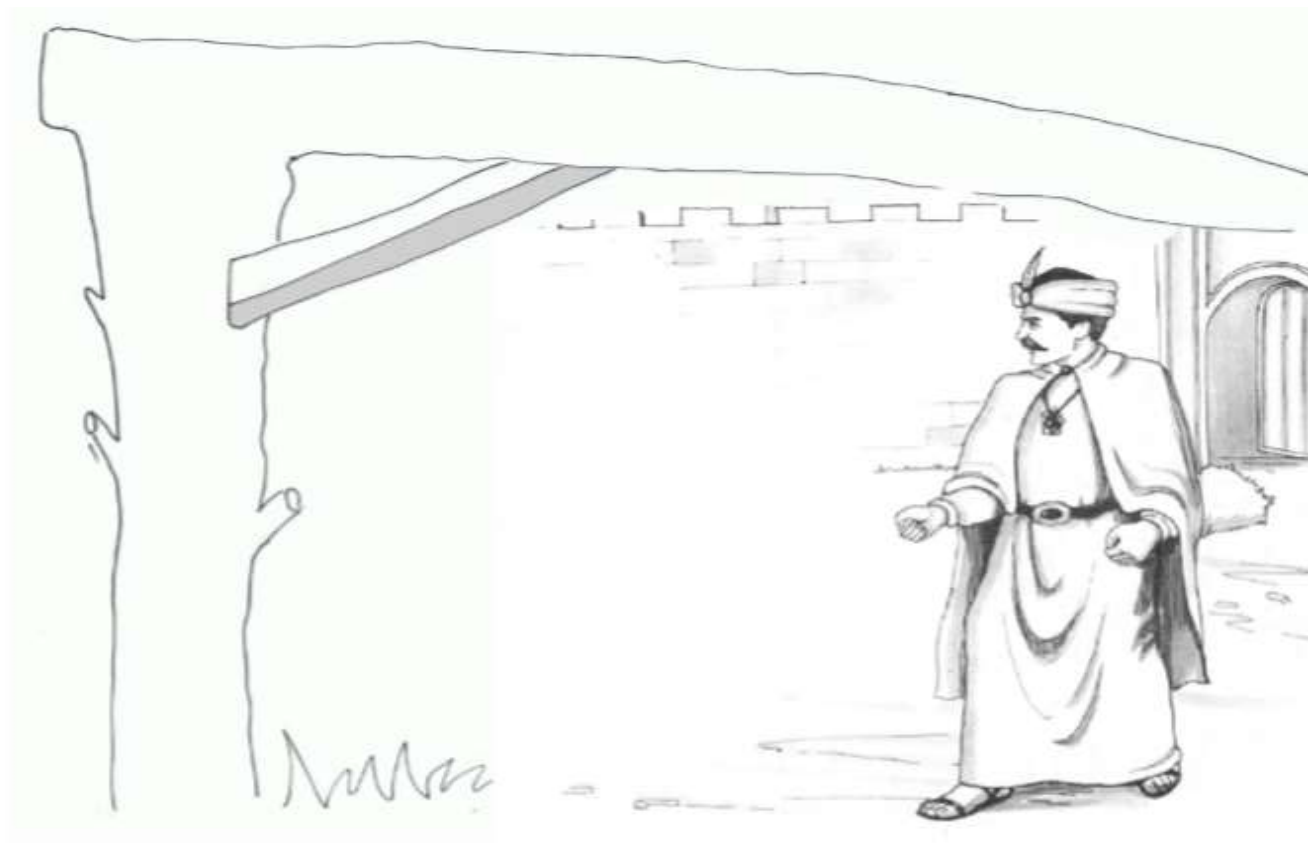

4

9

10

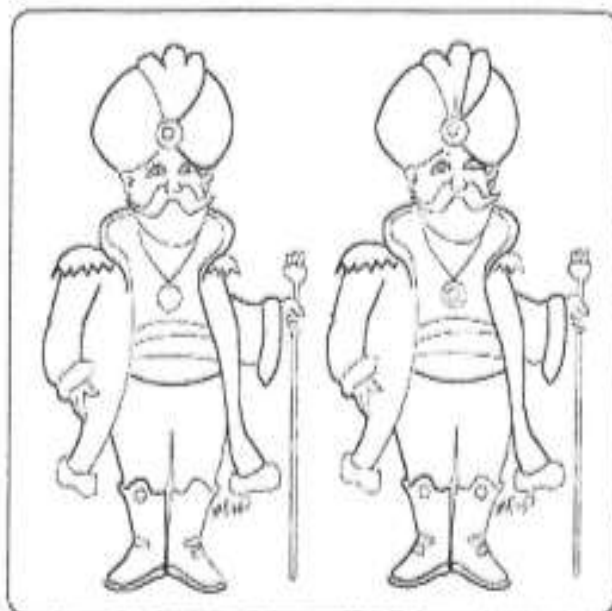
והעיר שושן צהלה ושמחה!

יצירת מגילת אסתר.

מהלך הפעילות :

1. הילדים יצבעו את דפי הציור של המגילה .
2. הילדים יגזרו כל דף לשתיים בקו האמצע של הדף.
3. הילדים ידביקו את רצף התמונות לפי סדר האירועים במגילה לרוחב .
4. ליצירת המגילה יש להדביק מקל מקושט בעמוד האחרון של המגילה .
5. הילדים יגלגלו את הדפים ויצרו מגילה משלהם.

מצא את 5 ההבדלים

משחק תפזורת לחג פורים

פ	ו	ר	י	ס	ר	ע	ש	ו
ו	ה	א	ס	ת	ר	ת	ר	פ
ר	ל	ה	מ	ו	ז	ח	ע	ו
א	ח	ש	ו	ו	ר	ו	ש	ר
ס	פ	ו	ר	י	ס	ו	ו	י
ת	ח	פ	ו	ש	ת	ש	ל	ס
ר	ל	צ	ה	מ	ו	ת	ג	פ
ה	מ	ו	מ	ס	כ	ה	ע	ו
פ	ו	ר	ו	א	ס	ת	ר	ר

בתפזורת מסתתרות המילים הבאות :

פורים רעשן מסכה המן אסתר תחפושת פור

מ	ל	ש	ב	ת	ס
ס	ג	צ	ר	ע	ש
מ	ל	י	צ	ש	י
ז	נ	מ	ס	כ	ה

מלך

רעשן

ליצן

מסכה

מצא את המילים בתוך

ליצן קטן נחמד / שרה לוי תנאי חג פורים / לוי קיפניס

חג פורים, חג פורים,
זה אל זה שולחים
מנות.
מחמדים, ממתקים,
מגד מגדנות.

הבה נרעישה...

חג פורים, חג פורים,
חג גדול ליהודים!
מסכות, רעשנים,
שירים וריקודים!

הבה נרעישה:
רש רש רש!
הבה נרעישה:
רש רש רש!
הבה נרעישה:
רש רש רש!
ברעשנים!

ליצן קטן נחמד
רוקד עם כל אחד.
ליצן קטן שלי
אולי תרקוד איתי?
אולי, אולי, אולי תרקוד איתי?
אולי, אולי, אולי תרקוד איתי?

ליצנים קטנים / אהרון שפי

ליצנים קטנים אנחנו
עליזים מאוד מאוד
מגדנות היום שלחנו
ועתה נצא לרקוד.

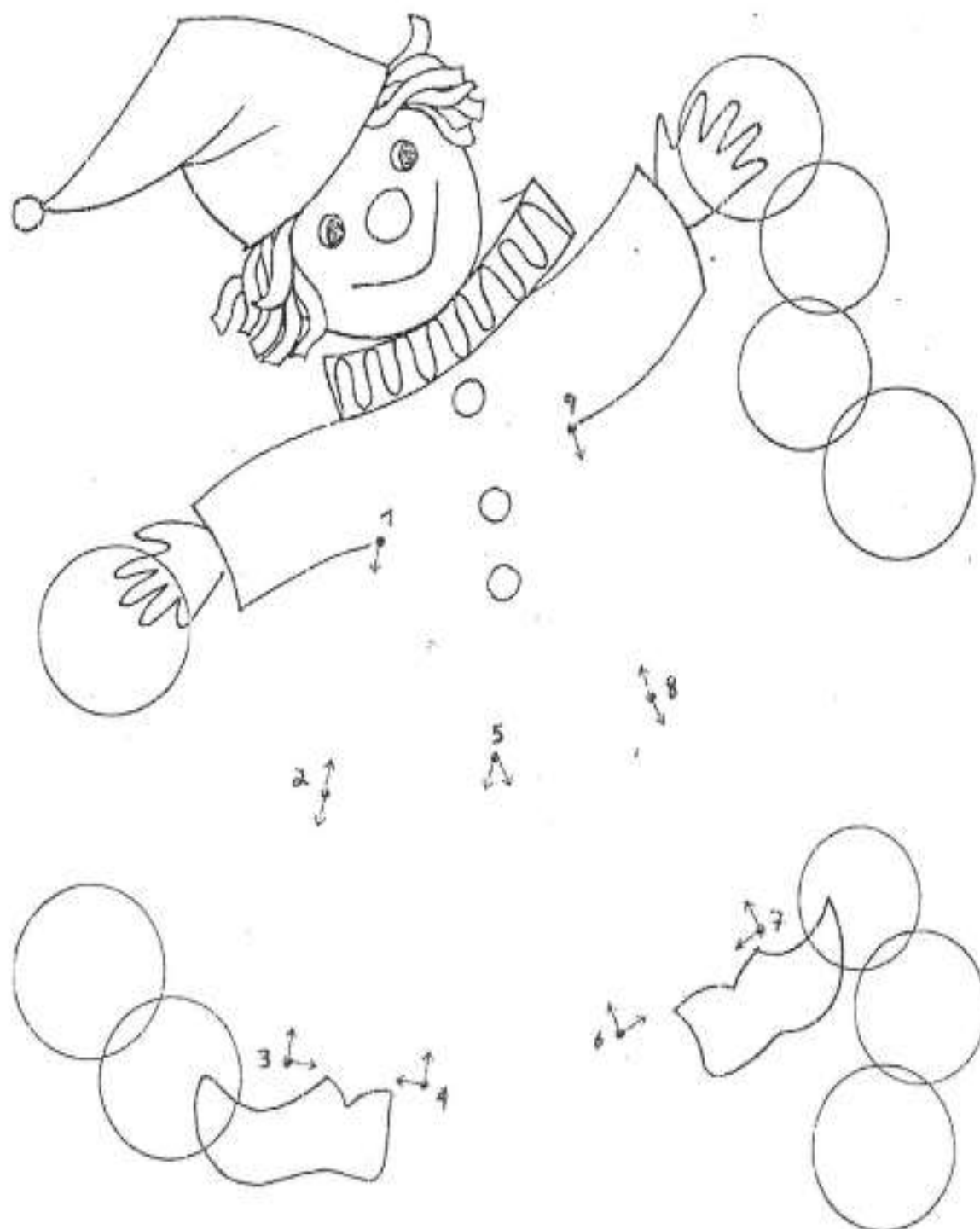
לרקוד, לרקוד,
עתה נצא לרקוד.

ליצנים שמנים אנחנו
עגולים מאוד מאוד.
אוזני המן היום זללנו
וקשה לנו לרקוד.

לרקוד, לרקוד,
קשה לנו לרקוד.

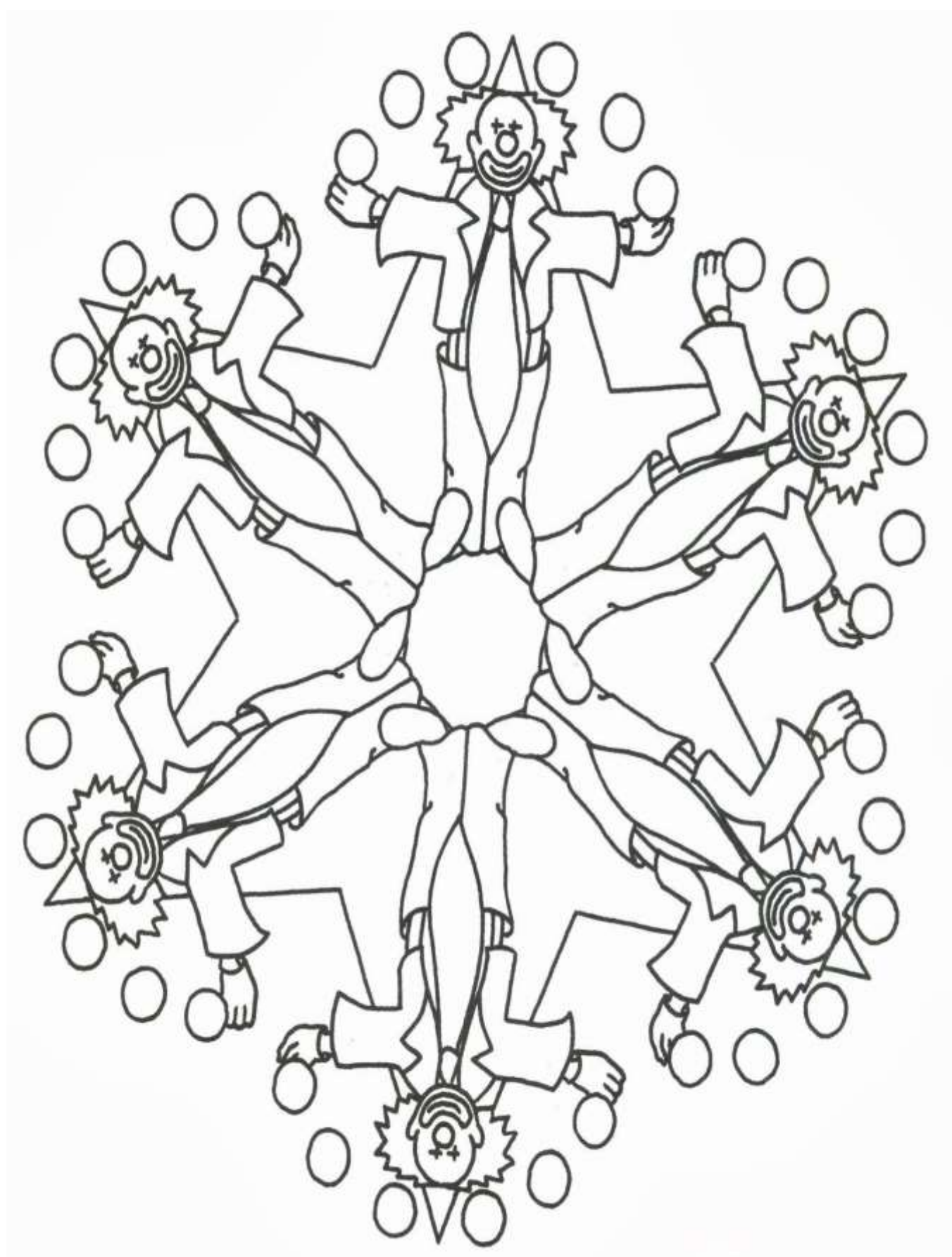
מְשַׁנְכָּס אָדָר מִדְּפִיל בְּשִׁמְחָה

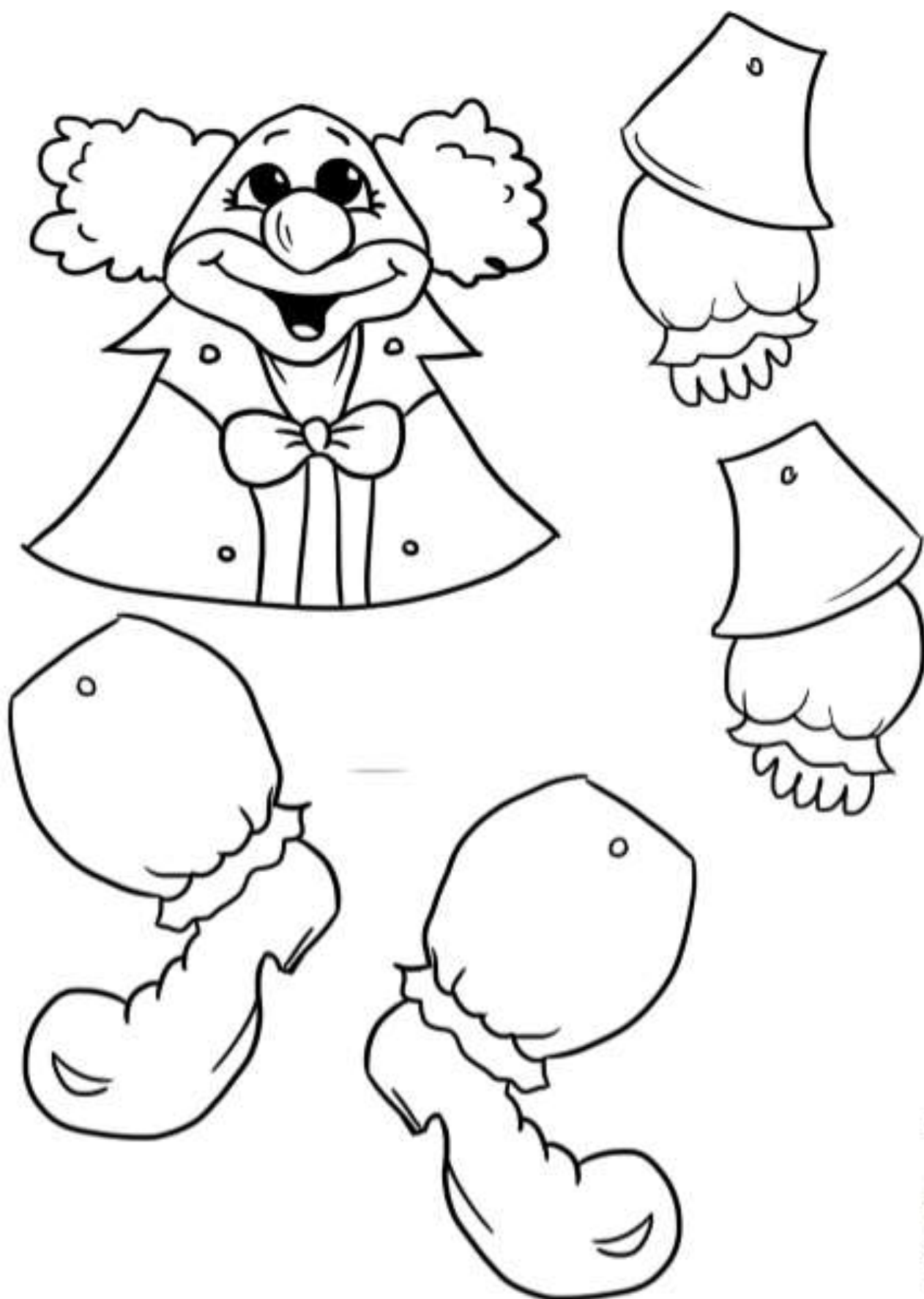

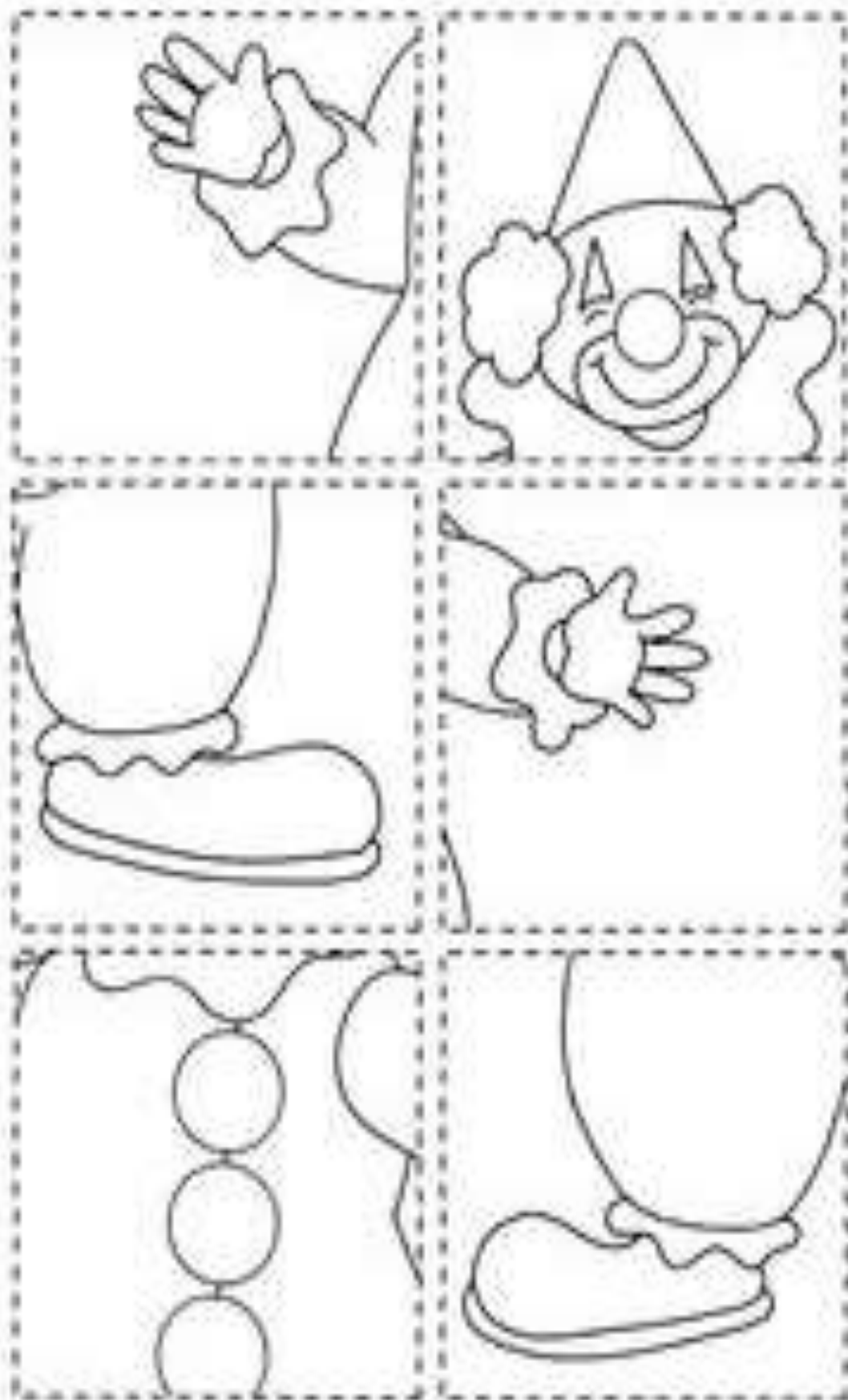

הקף את הליצן יוצא הדופן בעיגול

יצירה -רעשן גליל

רעיון ליצירה עם הילדים לכבוד חג פורים- הכנת רעשן גליל, אתו יוכלו הילדים להרעיש ולשחק.

להכנת רעשן לפורים יש רעיונות רבים, אבל הנה לכם רעיון נוסף ליצירת רעשן, הפעם רעשן בצורת גליל שעושה לא פחות רעש ושמחה מהרעשנים המוכרים וגם מהנה להכנה באותה מידה...

החומרים הדרושים

- צבעים / טושים
- קופסא ריקה של פרינגלס
- צבעי גואש
- דבק טייפ נייר
- חופן אורז
- דמויות מתוך דפי ציור לפורים (לא חובה)

שלב 1

נכניס חופן אורז לתוך הקופסא הריקה ונסגור טוב עם דבק טייפ נייר.

שלב 2

נמשיך ונלפף דבק טייפ נייר מסביב לקופסא עד לכיסוי מלא.

שלב 3

נצבע את הקופסא בצבע הנבחר ונמתין לייבוש מלא.

שלב 4

נקשט את הקופסא כיד הדמיון (או נדביק דמויות מדפי הצביעה שהכנו לנו...), ונרשום את שמות הדמויות מהמגילה: אסתר המלכה, ושת', המן הרשע, אחשוורוש, פורים שמח ועוד.

ובתנועות קצביות נרעיש ברעשן...

"היש צוהלת ושמחה כמוני מסכה"

נלמד ונשיר את "שיר המסכות" מאת לוין קיפניס:

זקן ארוך לי עד ברכיים שפם ארוך לי אמתיים.
היש צוהלת ושמחה כמוני מסכה חה חה
היש צוהלת ושמחה כמוני מסכה.
קרניים לי קרני התיש שיניים לי שיני הליש.
היש צוהלת ושמחה...
מלפני צמה עם סרט מאחורי זנב תפארת.
היש צוהלת ושמחה...

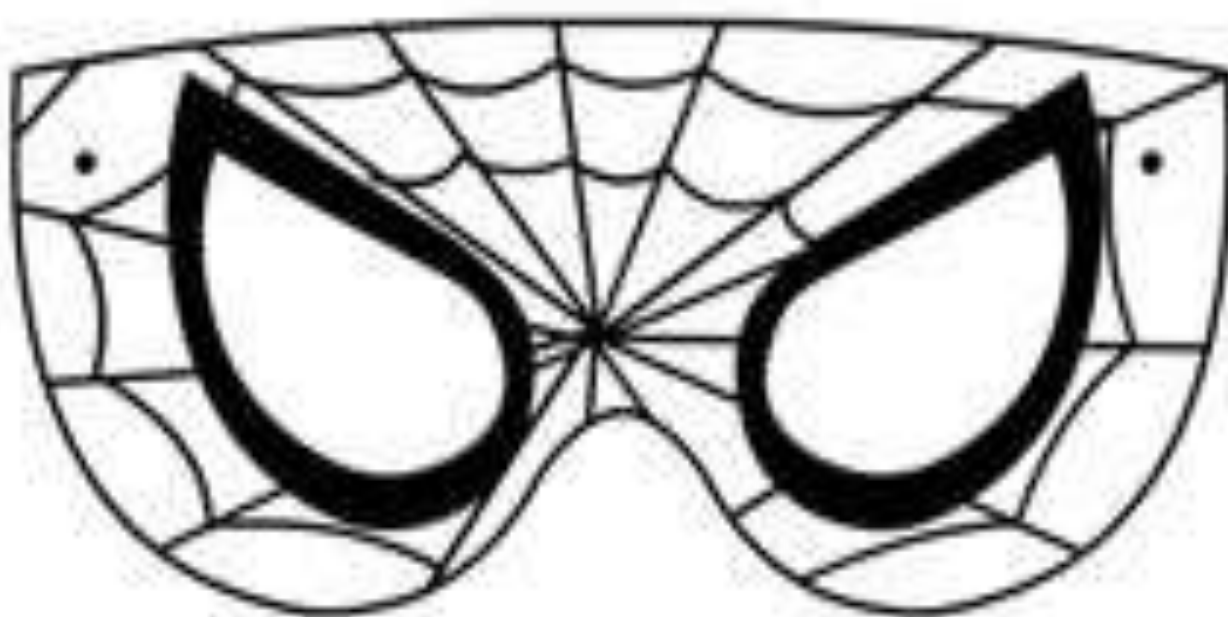
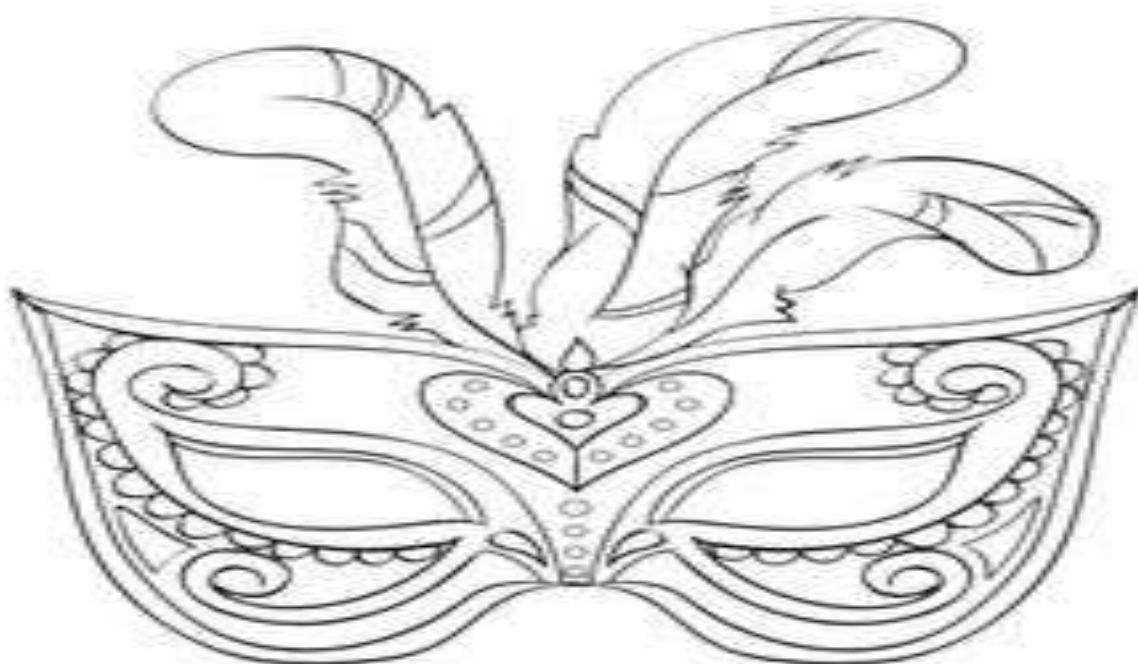
מסכה עוברת מיד ליד

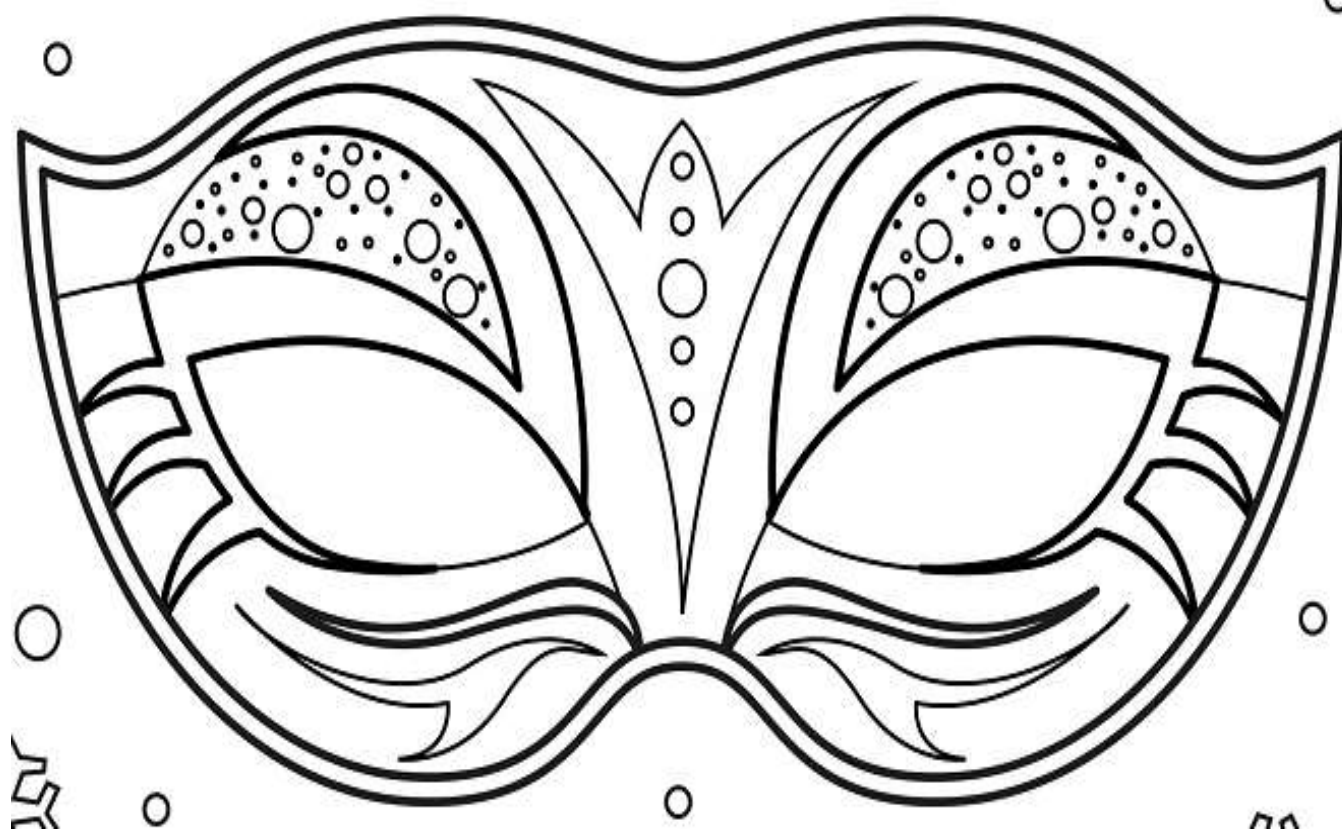
חומרים:

דפי ציור, צבעים, קלטת שירי פורים.

מהלך הפעילות:

- נחלק את הילדים לקבוצות של 5 ילדים.
- כל קבוצה תשב במעגל על הרצפה.
- נחלק לכל ילד צבע אחד ונייר אחד.
- הילדים יציירו על גבי הדף מסיכה ויכתבו את שמם הפרטי.
- הפעילות מתחילה כאשר נשמעת מוסיקה.
- ברגע שהמוסיקה פוסקת הילדים מניחים מיד את הצבעים.
- הילדים מעבירים את הציור שלהם לשכנם מימין ומקבלים את הציור של שכנם משמאל.
- נשמעת המוסיקה הילדים ממשיכים לצייר בציור של חברם.
- ציור המסכה של אחד מן הילדים נודדת מיד ליד, כשבכל פעם ילד אחר ממשיך את הציור של חברו.
- המשחק מסתיים כשהציורים חוזרים לבעליהם הראשונים וניתנת להם ההזדמנות להוסיף ולסיים את המסכה.
- בתום הפעילות כל ילד מציג את עבודתו.
- הילדים יספרו האם הם מרוצים מהתוצר המוגמר?
- הילדים ישתפו אותנו בתחושות שחשו כאשר החברים ציירו על ציוריהם.

משלוחי מנות קטנטנים ממוחזרים

בואו נחשוב ירוק נמחזר וניצור
משלוחי מנות לפורים.

הכי פשוט?
גלילי נייר טואלט.

לעטוף אותם
בנייר טפט,

לגזור משולשים
שיראו כמו כתרים קטנים

להדביק מדבקות
לקישוט
(יש לי עודפים)

למלא ממתקים
בשקיות צלופן קטנות
להכניס לגלילים
ולקשור בסרט.

סיימתם!

רעיון למשלוח מנות- משקיות חומות ממוחזרות רב שימושיות.

חומרים:

- שקיות חומות - ניתן לרכוש במס' גדלים בחנויות חומרי בניין וציוד חקלאי.
- ניירות צבעוניים, נייר עטיפה למתנות.
- עיגולים בגדלים שונים משאריות בריסטול בצבעים: שחור ולבן (ראה דוגמה)
- מעוינים משאריות בריסטול צבעוני (ראה דוגמה)
- סקוטש זכר ונקבה
- טפט או נייר צבעוני בדוגמה מנומרת, ג'ונגל וכד'.
- דמויות מצוירות של בעלי חיים (נספח)
- מפיות תחרה. ניתן לרכוש בחנויות לכלים ח"פ.
- סרט בד לקישוט.
- מספרים, דבק, שדכן.

שקית ינשוף

יוצרים משולש מהחלק העליון של השקית ומקפלים מטה ליצירת המצח והמקור של הינשוף.

מהנייר הצבעוני יוצרים את ה"בטן" ומעוגלי הבריסטול את העיניים.

מצרפים ומדביקים את קצה המקור המעוין. המקור הוא גם הסגירה של משלוח המנות. נעזרים בפיסה של סקוטש זכר ונקבה.

שקית ג'ונגל

מדביקים על השקית לאורכה, רצועה של טפט מנומר, גוזרים ומצרפים דמות של חיה מאחת הדמויות המצורפות.

שקית "מפונפנת"

מקפלים לשניים את מפית התחרה ומהדקים לשקית החומה, בעזרת מנקב, יוצרים שני חורים, משחילים דרכם את הסרט הצבעוני וקושרים לפרפר. שקית זו יש לעצב לאחר שמילאנו אותה במשלוח המנות.

משחק הפכים לגיל הרך

לכבוד חג פורים, החג שבו דברים מתהפכים, הדפיסו לילדים כבר מגיל 3 משחק התאמת הפכים. שחקו עם הילדים ולמדו אותם הפכים: מה ההפך מגדול? ומה ההפך מנקי? תוך כדי משחק אוצר המילים של הילד יגדל ועמו היכולת להביע את עצמו ולהבין אחרים.

הלימוד והשימוש בהפכים מעשיר את אוצר המילים של הילד, מרחיב את יכולת ההבנה שלו ועוזר לו לבטא את עצמו.

חג פורים הוא יום שמחה. אבל מסיפור המגילה אנחנו יודעים שלמעשה היום שהיה אמור להיות יום אבל וחורבן ליהודים התהפך, והפך להיות יום של שמחה וניצחון. מגילת אסתר מלאה בהפכים: הרודף, המן, הפך להיות הנרדף. (שגם נתלה על אותו העץ שיועד למרדכי) ומרדכי הנרדף, הפך להיות "האיש אשר המלך חפץ ביקרו".

גם הדמויות במגילה הן הפכים: המן הרשע ומרדכי הטוב, ושתי המרדנית ואסתר הצייטנית. (אם כי אפשר לראות גם בדמותה של אסתר מהפך: אסתר השקטה והפסיבית הופכת לאישה אקטיבית שהביאה לשינוי והצילה את עמה)

ובחג פורים גם אנחנו "מתהפכים" באמצעות תחפושות.

לכבוד החג השמח, ההפוך והשונה כל כך מהיומיום, הדפיסו לילדים משחק התאמת הפכים. למדו את הילדים הפכים על ידי נתינת דוגמאות בכרטיסים. הקטנים יותר יכולים להתאים את ההפכים, הגדולים יותר לשחק משחק זיכרון.

פעילות משחק הפכים

חומרים :

כרטיסיות, מספריים, בריסטול, דבק שקוף, גוזרים את הקלפים ומדביקים על גבי בריסטול או קרטון ביצוע בגודל המתאים. (בסך הכל נוצרים 12 זוגות – 24 כרטיסים).

אופן המשחק

גיל שלוש:

נותנים לילד להתאים בין זוגות ההפכים.

גיל ארבע ומעלה:

משחקים עם הקלפים משחק זיכרון:

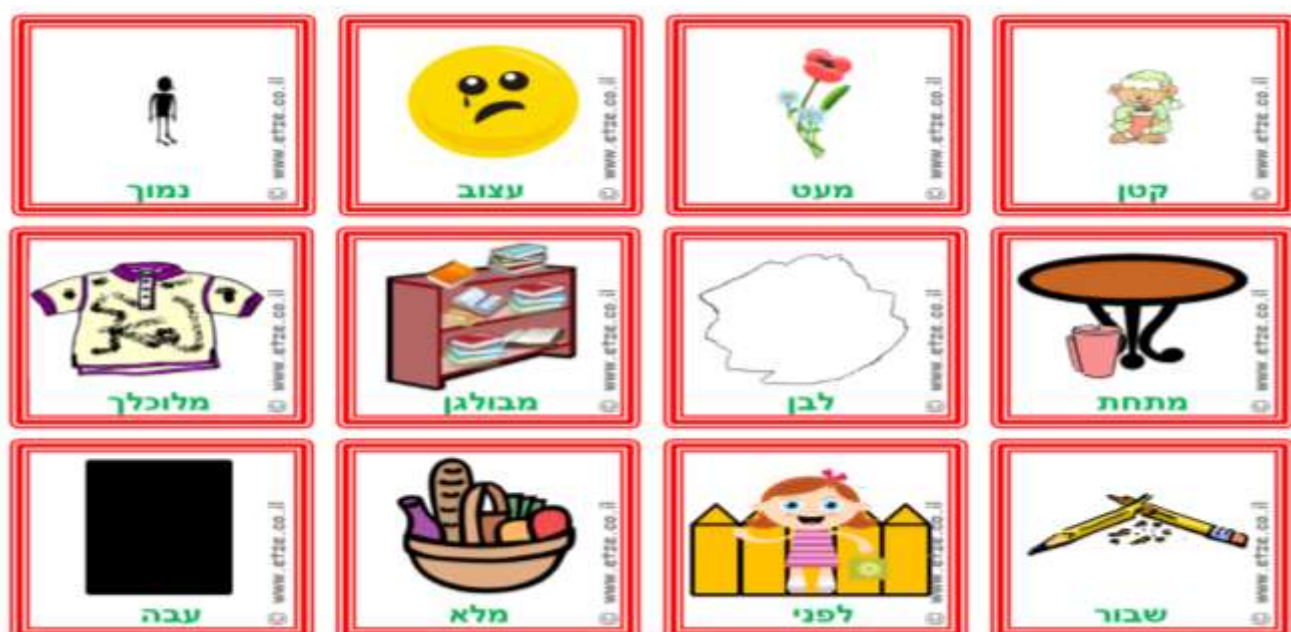
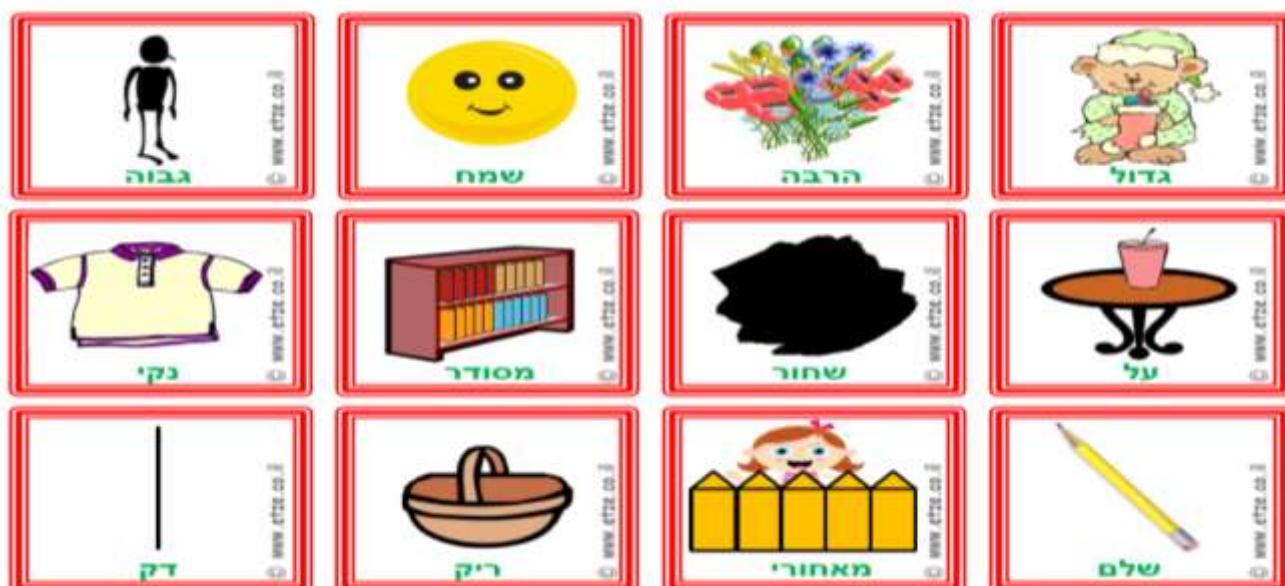
הופכים את הכרטיסים על משטח המשחק.

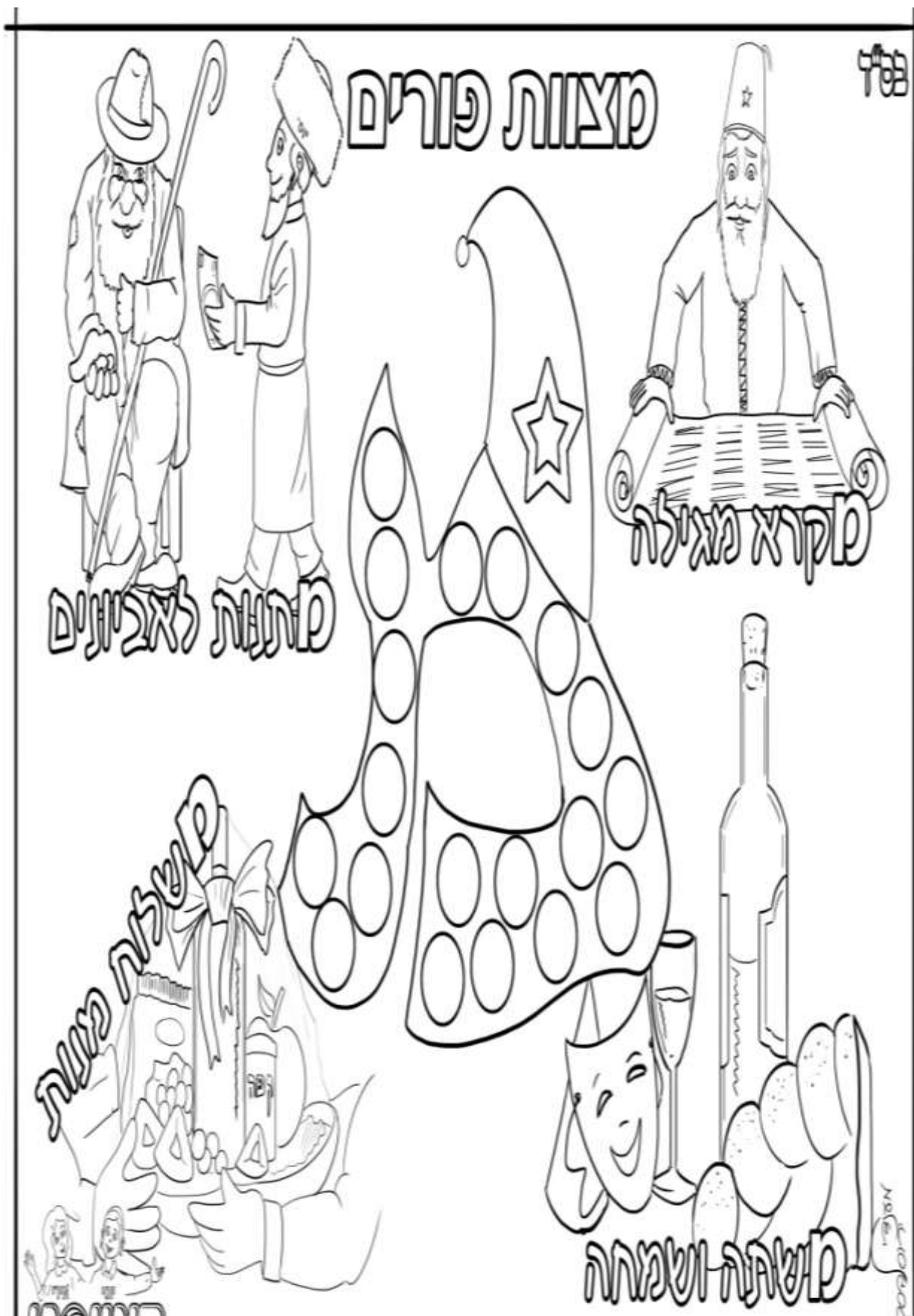
כל ילד בתורו הופך שני כרטיסים ומנסה להתאים הפכים. ילד שהפך שני כרטיסים שמתאימים – שומר את זוג הקלפים ומקבל תור נוסף.

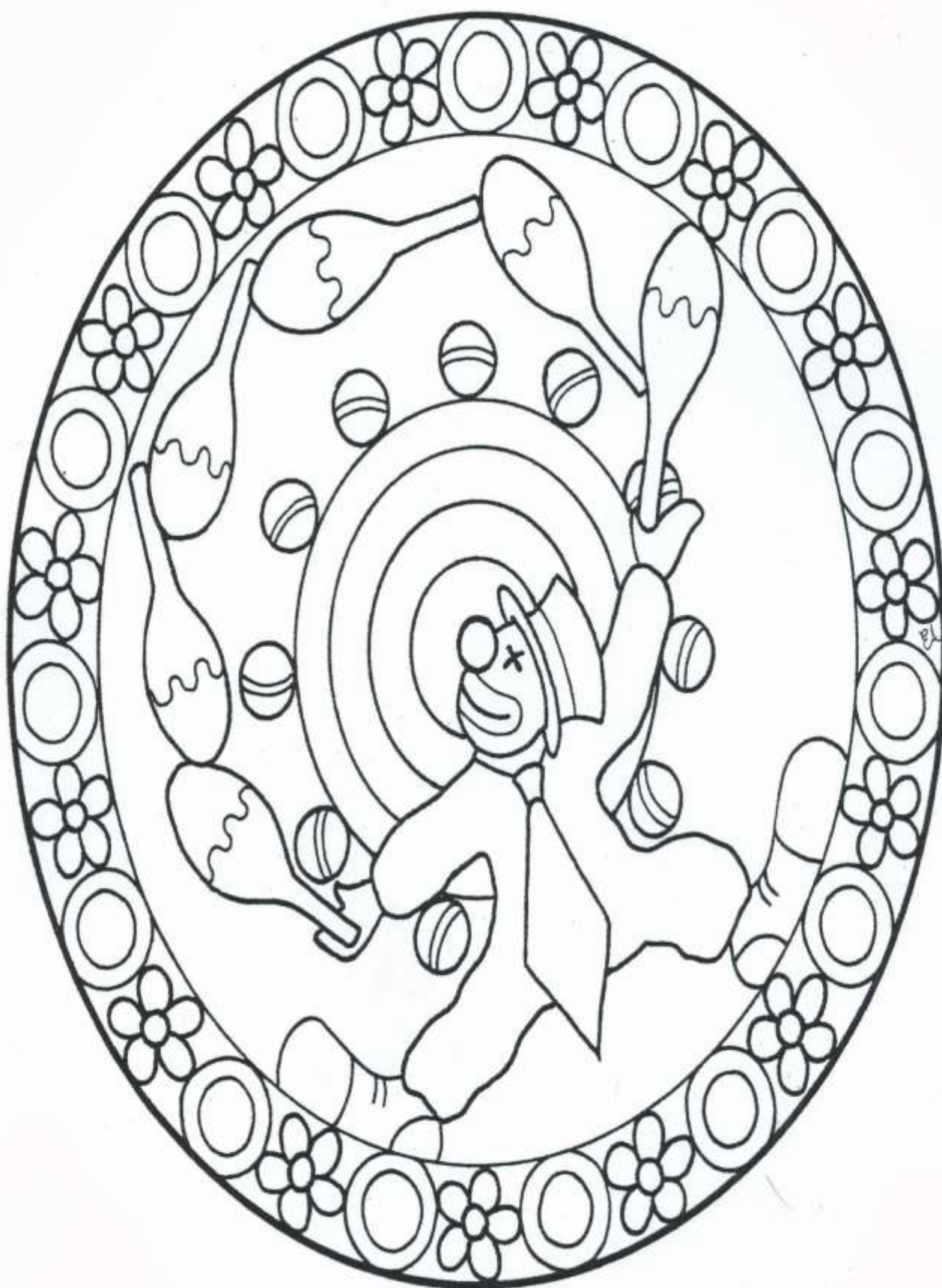
המנצח הוא הילד שצבר את מספר הזוגות הגדול ביותר.

משתמשים גם במילים נרדפות: שמח – מאושר, מעט – קצת ובפירוט: ריק – אין כלום בפנים, כדי להסביר לילדים ולהעשיר את אוצר המילים שלהם. (ואפשר גם באמצעים מוחשיים כמו בובה קטנה וגדולה, הדגמה בעזרת הידיים וכד').

כרטיסיות

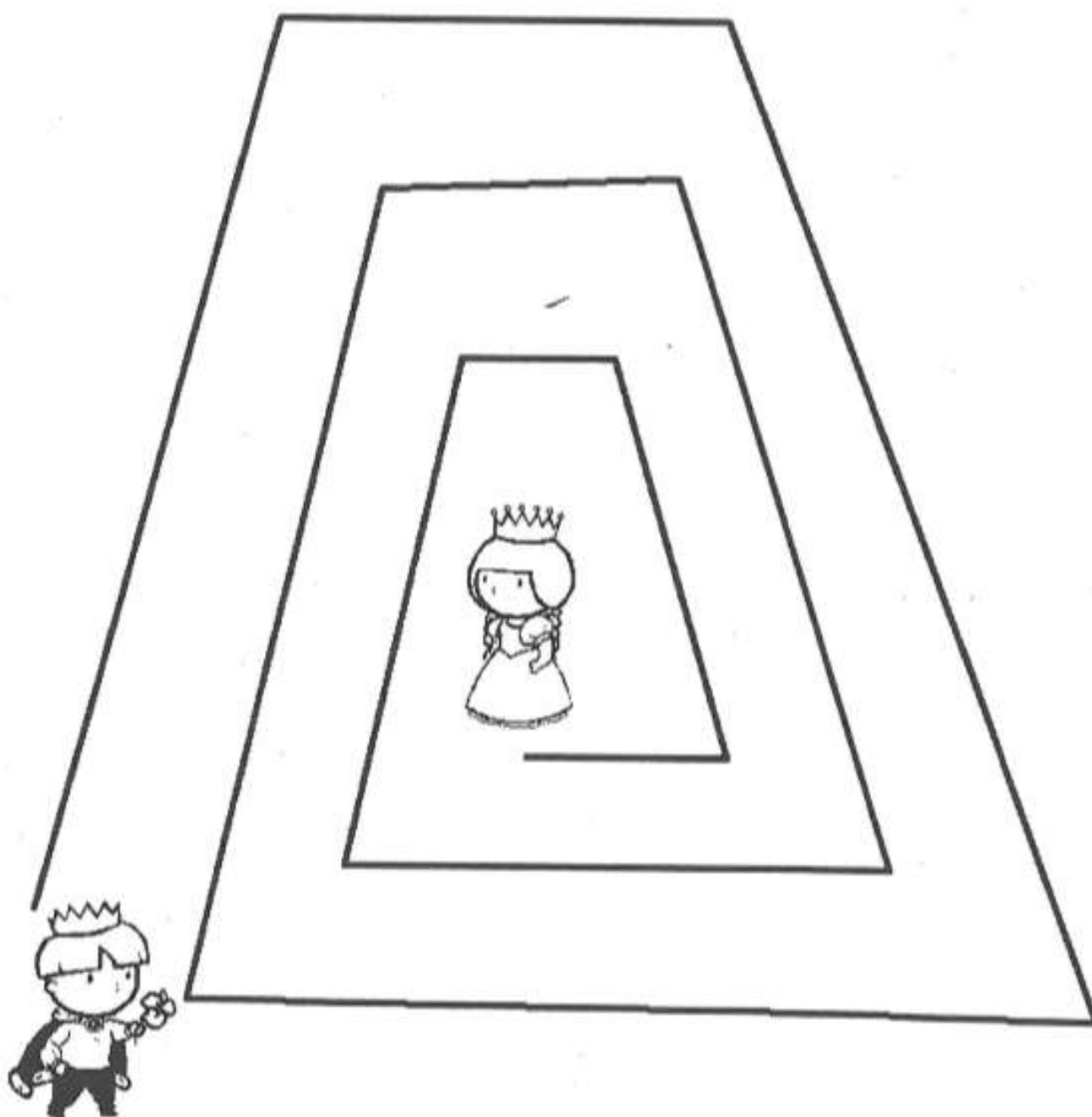

סימון דרך 12

חובילו את הנסיך אל הנסיכה. עברו עם עפרון במסלול מבלי לגעת בקווים.

בחירה אישית

במהלך המפגש, נשאל את הילדים, האם הם יודעים מה פירוש המילה "בחירה"?
נשאל את הילדים: מתי אתם מרגישים חופשיים? ומתי לא? נסביר, כי לפעמים אנחנו חופשיים לעשות את מה שאנחנו רוצים, ולפעמים- אי אפשר או אסור. הגננת / מובילה יכולה להמחיש את הנושא באמצעות דוגמא משלה: לפעמים, אני עייפה ומאד מתחשק לי להמשיך לישון בבוקר, אבל, מה אתם חושבים, אני יכולה להמשיך לישון כמה שאני רוצה? לא, אני חייבת לקום לעבודה בבוקר. כמו שאתם חייבים לקום וללכת לגן, ואבא ואימא צרכים ללכת לעבודה.

פעילות בתמונות: "מותר ואסור"

- נכין מראש תמונות (או כרטיסיות כתובות, לילדים גדולים יותר), המתארות מצבים ופעילויות שונות, המוכרות לנו מחיי היום-יום. חלקם טובים ונעימים, וחלקם – לא נעימים, מסוכנים או פוגעניים (לדוגמא: שני ילדים משחקים ביחד = פעילות נעימה. ילד אחד חוטף משחק לילד אחר = פעילות לא נעימה).
- במהלך המפגש, נבקש מהילדים, כל אחד בתורו, למיין את התמונות לאחת משתי קבוצות: "מותר ונעים" ו"אסור או לא נעים". בכל פעם, נבקש מהילדים במליאה להסביר- למה פעילות אחת מותרת ורצויה ולמה פעילות אחרת אינה מותרת ואינה רצויה.
- לסיכום: נסביר, שיש הרבה דברים שאנחנו **חופשיים** לעשות, שהם נעימים לנו ולחברינו. אבל יש דברים שהם לא נעימים או אפילו מסוכנים, לנו או לחברינו, ולכן- ננסה **להתאפק** ולא לעשות אותם.
- נבקש מהילדים לספר לנו מקרים שבהם הצליחו להתאפק ולא לעשות משהו לא נעים או מסוכן.
- לסיום, אפשר לתלות את התמונות לתצוגה בלוח ייעודי תחת הכותרת: "מה מותר ומה אסור".

שיר האחריות מילים: מיה שילון

בעולם כמו שלנו לפעמים זה מסובך
להתנהג כמו גדול ולעשות דברים לבד
אבל אני יודע שכשאני רוצה
אני לוקח אחריות על כל מה שאני עושה
ואז אני כל כך גדול ורואה שזה כדאי
שאפשר לסמוך עלי

אם ראית בטיוול
כלנית אדמדמה,
גם אם הפיתוי גדול
זכור אסור לקטוף אותה
אם הברז מטפטף
על כל טיפה כדאי לשמור
גם אם לא אתה פתחת
היה אתה זה שתסגור

כן לקחת אחריות זה לא תמיד דבר פשוט
צריך קצת אומץ ובגרות, נחישות ורגישות
אבל אני יודע שכשאני רוצה
אני לוקח אחריות על כל מה שאני עושה
ואז אני כל כך שמח ורואה כמה שזה כדאי
שאפשר לסמוך עלי

אם קבעת עם החברה
נא הקפד לא לאחר
אם קשה לקום בבוקר
לך לישון מוקדם יותר
אם הבטחת הבטחה
אז תשתדל גם לקיים
אם התחלת במשימה
המשך בה עד שתסיים

דברים שאני יודע לעשות לבד

אני יודע לסדר את הצעצועים שלי לבד – גם אני יודע?

אני יודעת למזוג מיץ תפוזים לתוך הכוס שלי.

אני יודעת לכפתר לעצמי את הכפתורים.

אני יודע להסתרק לבד !

אני יודע להשקות את הצמח שלי.

אני יודעת לנעל את המגפיים שלי לבד.

אני יודע לכתב את השם שלי.

אני יודעת לסדר את המיטה שלי. – גם אני יודעת?

אני יכול לרכב על האופניים שלי.

אני יודע לסדר את השולחן.

אני יודעת לצחצח את השיניים שלי.

אני יודעת ללכת לשירותים לבד – גם אני יודע?

אני יודע להסתכל הכל הספר הזה לגמרי בעצמי.

אני יכול! אני גדול!

חרוצון הנקי וחרוצון המלוכלך/ ענת אומנסקי

פעם, לפני שנים רבות וטובות
במעמקי יער-עד מופלא ועבות,
תחת עץ רחב-גזע, גבוה ורם
חיו שני גמדים שלא נפגשו מעולם.

האחד – חרוצון – טיפוס משובב
אוהב לשחק ולצחוק בכל לב,
ביתו מלוכלך והפוך ומבולגן
הוא משחק, מתבטל – לנקות אין לו זמן.

השני – חרוצון – אחראי וקפדן
מתאונן, מתלונן: אני עסוק, אין לי זמן,
מבוקר עד ערב את ביתו ממרק
ולכן לעולם לא יספיק לשחק.

מתעורר חרוצון בשעת צהריים
ונזכר שצריך לצחצח שיניים,
אך אוי, המברשת היפה האדומה
אינה במקומה – היא פשוט נעלמה.

לא נורא, הוא אומר, לא אצחצח שיניים
אין לי חשק לשטוף פנים או ידיים
להסתרק אין לי כוח, להתרחץ אתעצל
אצא לשחק ואחר כך – אתבטל.

מהרהר חרוצון: נו טוב, אתלבש
הגיע הערב – השעה היא כבר שש,
אך היכן הבגדים? מכנסיים, חולצה
הוא שכח איפה שם – ועכשיו מי ימצא?

חרוצון, לעומתו, עם שחר מתעורר
ורץ לצחצח שיניים מהר
מצחצח היטב, מבריש ברצינות,
הוא מצחצח שיניים בכל הזדמנות.

ליד מיטתו מונחים סנדליו
החולצה במגרה – מכנסיו על קולב
הכל מגוהץ, מקופל ורחוץ
ונמצא במקום – לחפש לא נחוץ.

ממהר חרוצון את ביתו לנקות
אין לו זמן לשחק, לאכול או לשתות,
מנגב במטלית ושוטף את הרצפה
מכבס את בגדיו ומגהץ את המפה.

לפעמים הוא חולם על שעה של משחק
אבל לא... אי אפשר, כי... אולי נכנס אבק?
הוא מוכרח לטאטא – זה חשוב וכדאי
הוא מנקה בדבקות שוב ושוב עד בלי די.

הערב יורד וחרוצון כבר יגע
לנקות, לנקות – רק את זאת הוא יודע
לנגב ולשטוף, לאבק ולצחצח
מרוב עייפות למיטה הוא צונח.
בעקבות הסיפור :

היה יום בהיר בינות לשבילים
ביער העבות, בתוך סבך העלים
נפגשו כך פתאום ללא גינונים
שני הגמדים פנים מול פנים.

הביט חרוצון בחרוצון ונפעם
גמד כזה נקי לא פגש מעולם,
הביט חרוצון בחרוצון ונדהם
גמד כה מלוכלך לא פגש אף פעם.

הביטו השניים אחד בשני
ויחדיו שאלו: אתה מוזר או אני?
מה צריך להיות? נקי או מלוכלך?
מה רצוי או עדיף? אולי כך, אולי כך?

נעים מאד, שמי חרוצון – אמר המלוכלך
אני אוהב להשתובב, אך סדר – לא כל-כך
בלי לסדר ולנקות אני כה מאושר
וכל הזמן אני צוחק ומתבטל לי וגם שר...

נעים מאד, שמי חרוצון, אני גמד קפדן
אני עוסק בניקיון בכל שעה וזמן
להתלכלך – חלילה לי, זו שטות וגם טעות
יש לנקות באחריות למען הבריאות.

חשב חרוצון: זה נראה די נחמד
להיות מצוחצח – תענוג לגמד
קימט חרוצון את מצחו בחשד
לשחק קצת בבזך – נחמד? לגמד?

ומאז אותו יום בינות לשבילים
השניים משחקים ומתבדרים ומבלים
מתלכלכים בבזך ומטפסים על עץ
אחר כך הם הולכים יחדיו להתרחץ.

לפעמים הם מצירים תמונות יפהפיות
ונהנים לטבול בצבע את האצבעות
ואם נשפך קצת צבע על המכנסים
קוראים שניהם: זה לא נורא – הכל נשטף במים

ביתו של חרוצון כבר לא נראה חורבה
הוא טורח לסדר ולנקות באהבה,
וחרוצון כבר לא חושש לרוץ ולהשתובב
הוא מתלכלך בבזך ומשחק בחפץ לב.

יש זמן לרחצה ועת למשחקים
הבין אז חרוצון, וחרוצון מסכים
לא כל ללך נורא – שניהם כך מסכימים
וכל תכונה – טובה, אם רק לא מגזימים.

לא צריך להגזים ולהיות מלוכלך
לא צריך להגזים ולהיות מצוחצח
לא צריך להגזים – כל דבר במידה
לא נגזים בספור, כי הוא רק אגדה.

דיון: הסיפור ישמש אותנו כדי לדון עם הילדים על חשיבותם של סדר וניקיון, לצד הצורך לאזן, ולאפשר לנו גם לשחק ולהתלכלך לפעמים.

נשאל: למה, לדעתכם, קראו לחרוצון- חרוצון? למה, לדעתכם, קראו לחצרון- חצרון? מה, לדעתכם, טוב בהתנהגות של חרוצון? (שמר על סדר וניקיון). ומה לא טוב, לדעתכם, בהתנהגות שלו? (הוא הגדים, ולא היה לו זמן לשחק וליהנות לפעמים). מה לדעתכם, טוב בהתנהגות של חצרון? (הוא שיחק ונהנה). ומה לא טוב בהתנהגות שלו? (הכל אצלו מבולגן ומלוכלך). מה קרה כששני הגמדים נפגשו? מה הם עשו ביחד?

- האם גם לכם, נעים, לפעמים, להתלכלך קצת? מתי? האם קורה שאנחנו מבלגנים קצת את הבית והגן? למה חשוב לנקות ולסדר אחר כך?
- מהו מוסר ההשכל של הסיפור? (נסביר לילדים את משמעות המושג: "מוסר השכל"- מה הסיפור רוצה להגיד לנו).
- נסכם ונסביר:** שזה בסדר, ואפילו נעים, לשחק, לבלגן וגם להתלכלך קצת לפעמים. אבל לבסוף- חשוב לסדר ולנקות, כדי שיהיה לנו יותר נעים, שנמצא את הדברים בקלות, וגם- כדי לשמור על הבריאות שלנו.
- 1. **המחשה:** נקריא שוב את הספר, והפעם באמצעות המחשה שלו, בין אם ע"י דמויות מצוירות ומנוילנות ובין אם ע"י המחזה שלו בעזרת ילדי הגן ומגוון אביזרים מתאימים.
- 2. **יצירה אופציה 1:** נאפשר לילדים לצייר באופן חופשי את הדמויות מהסיפור, כרצונם.
- 3. **יצירה אופציה 2:** נכין מראש שבלונות של חרוצון וחצרון. הילדים יצבעו, יקטו וידביקו על הדמויות כרצונם. אפשר להדביק את הדמויות על מקל ארטיק קטן לצורך משחק דרמטי חופשי איתן.

דיון בנושא ניקיון:

- האם אתם שומרים על הניקיון?
- איך אתם שומרים על הניקיון- שלכם/של הסביבה? (בקשו דוגמאות להרגלי ניקיון של הילדים, כמו: שטיפת ידיים, מקלחת, חפיפת ראש וכיו"ב).
- מי עוזר לכם להתנקות? איך? (לדוגמא: אימא עוזרת לי להסתבן באמבטיה).
- מה אתם כבר יודעים לעשות לבד כדי לשמור על הניקיון? הערה: נעודד ונחזק גילויי עצמאות של הילדים בהקשר להרגלי הניקיון שלהם.
- האם, לדעתכם, מותר להתלכלך לפעמים? מתי? הערה: חשוב להדגיש בפני הילדים, שכשמשחקים, אוכלים או מסתובבים בחוץ- לפעמים קורה שמתלכלכים, וזה בסדר גמור, ולפעמים אפילו נעים. אבל בסוף הפעילות- חשוב לנקות, כי זה יותר נעים ושומר על בריאותנו.
- מה צריך לעשות כדי לשמור על הגן נקי?

הכרות עם מגוון אביזרי ניקיון (לגילאי 3-4)

נכיר ונשיים מגוון אביזרים המשמשים אותנו לצרכי ניקיון, שלנו ושל הסביבה. נציג בפני הילדים את האביזר (או-תמונה שלו), ונשאל איך קוראים לו? נלמד ונשיים גם את הפעולה שכל אביזר עושה.

לדוגמא: מטאטא- מטאטא את הרצפה, מגב- שוטף ומגב, יעה- אוסף את הלכלוך, מטלית אבק- מנקה אבק, שואב אבק, סמרטוט רצפה- מנקה את הרצפה, דלי, מכונת כביסה-מכבסת את הכביסה, סבון- מנקה את הגוף, מברשת שיניים- מברישה ומנקה את השיניים, מברשת שיער- מברישה את השער וכיו"ב.

במהלך השבוע- נאפשר לילדים לשחק ולהתנסות באופן חופשי עם מגוון אביזרי ניקיון (מטאטים קטנים, סמרטוטי אבק וכו').

פעילות ניקיון בגן מ-1

במהלך ימי החג נארגן פעילות יזומה, בשיתוף הילדים, של סידור וניקיון מרחב הגן. בשיחה מקדימה, נדון עם הילדים על חשיבות נושא הניקיון והסדר. נשאל: למה חשוב לנו שהגן יהיה נקי? למה חשוב שיהיה מסודר? האם גם בבית אנחנו עוזרים לאבא ואימא לסדר ולנקות? ואיך אנחנו יכולים לעזור כדי שגם הגן שלנו יהיה נקי ומסודר? נחלק תפקידים בין הילדים, בהתאמה לגילם וליכולתם (למשל: קבוצה אחת- אחראית על סידור פינת המשחקים, קבוצה אחת- אחראית על סידור פינת הקוביות, קבוצה אחת – מקבלת סמרטוטים ואחראית על ניקיון השולחנות וכיו"ב). בסיום הפעילות- נבחן עם הילדים כיצד נראה הגן שלנו עכשיו? האם זה נעים? ניתן לצלם את הילדים במהלך פעילות הניקיון ולתלות את התמונות לתצוגה. (באישור ההורים)

ניקיון והיגיינת הגוף מטרת הפעילות:

לחשוף את הילדים לחשיבות של היגיינת הגוף, דרך פעולת הסבון, להסביר להם קצת על חיידקים ולהעביר להם פעילות מהנה עם בועות סבון. אביזרים • תרשים • בקבוק עם שאלות • שיפודים • חוטי ברזל • מנקה מקטרות • חרוזים • סבון כלים, מים ואבקת אפייה (למי הסבון) מהלך הפעילות: שואלים את הילדים אם הם חשבו פעם איך הסבון עובד ואיך הוא עוזר לנו להתנקות? למה כששוטפים סיר שהתלכלך רק עם מים, השמן (הלכלוך) לא יורד? למדנו כבר, שהשמן והמים לא מתחברים אחד לשני- לא מתמוססים זה בזה.

אם נשטוף סיר רק בעזרת מים, המים לא ימיסו את השמן ולכן השמן יישאר. הסבון פועל כך: הוא מורכב משני חלקים- חלק שנקרא הידרופובי שמשמעותו "שונא מים" וחלק שנקרא הידרופילי שמשמעותו "אוהב מים". החלק ששונא מים מתחבר אל השמן ואל הלכלוך והחלק שאוהב מים נמס במים. (להראות לילדים את הדף המצורף). לכן, כששוטפים במים את הכלי שעליו הסבון, המים מסירים גם את השמן והלכלוך שמחוברים לחלק השונא מים בסבון כי הסבון הוא חומר אחד. לפרט לילדים למה חשוב הניקיון וההיגיינה:

איך מונעים מעבר של חיידקים והדבקות במחלות? שמירה על ההיגיינה של הגוף בכל סדר היום- בצחצוח שיניים פעמיים ביום, שטיפת ידיים אחרי השירותים ולפני אוכל, מקלחת כל יום, החלפת בגדים מידי יום, גזירת ציפורניים, בדיקת כינים ושמירה על ניקיון בסביבה שבא אתה חי*. להוסיף שלא כל החיידקים רעים ויש גם חיידקים שהכרחיים לנו לתפקוד הגוף ומגנים עליו. משחק שאלות בתוך בקבוק: יושבים במעגל ואחד הילדים מסובב את בקבוק שבתוכו יש שאלות. הילד שהפיה של הבקבוק פונה אליו מוציא מהבקבוק שאלה ושואל את הילד שהצד השני של הבקבוק פנה אליו. מכינים מקל בועות סבון: מה צריך? שיפודים חוטי ברזל מנקה מקטרות חרוזים מי סבון (להכין עם הילדים) איך עושים?

1. מתחילים בהכנת תמיסת מי הסבון כיוון שהיא צריכה לעמוד זמן מה כדי שהבועות יהיו יותר טובות שמים בקערה - חצי כוס סבון כלים, 5 כוסות מים, כפית אבקת אפייה. עדיף לשים את התערובת בשמש 2. נותנים לילדים להשחיל חרוזים על מנקה המקטרת. 3. מלפפים את מנקה המקטרת על המקל. 4. יוצרים צורה מחוט הברזל, לדוגמה: עיגול, ריבוע, לב ומלפפים את 2 הקצוות לסגירת צורה. 5. בעזרת "הזרועות העודפות" שנותרו מחוט הברזל, מחברים את הצורה שיצרתם אל השיפוד (מלפפים. 6.) יוצאים לחצר להפריח בועות - אפשר לעשות זאת במספר צורות: בעזרת המקלות שהכנו, באמצעות הידיים, בעזרת בקבוק חתוך) צורת משפך (, סלסלה של פטריות, אפשר לתת לכל ילד כוס עם קצת תמיסה וקש, ושהילדים ינשפו) להסביר את ההבדל בין נשיפה לשאיפה כדי שלא יהיו טעויות! (כך שהבועות יצאו מהכוס. סיכום הפעילות: בפעילות למדנו על פעולת הסבון, למדנו על החיידקים והבנו את חשיבות הניקיון וההיגיינת הגוף. נהנינו מפעילות יצירתית וחוויתית.

שיר הניקיון / י. עגן

יש ידיד טוב לכולנו
ניקיון הן זהו שמו
הוא תמיד שומר אותנו
אנו גם נשמר אותו.

שיר לניקיון הידיים- דתיה בן דור

אני שוטף ידיים טילי לילי
בסבון ומים טילי לילי
והלכלוך מהר מהר בורח
וטוב וטוב עכשיו וגם שמו
כי אני נקי וכשאני נקי
אני מותק!

שיר הניקיון/ יצחק עגן

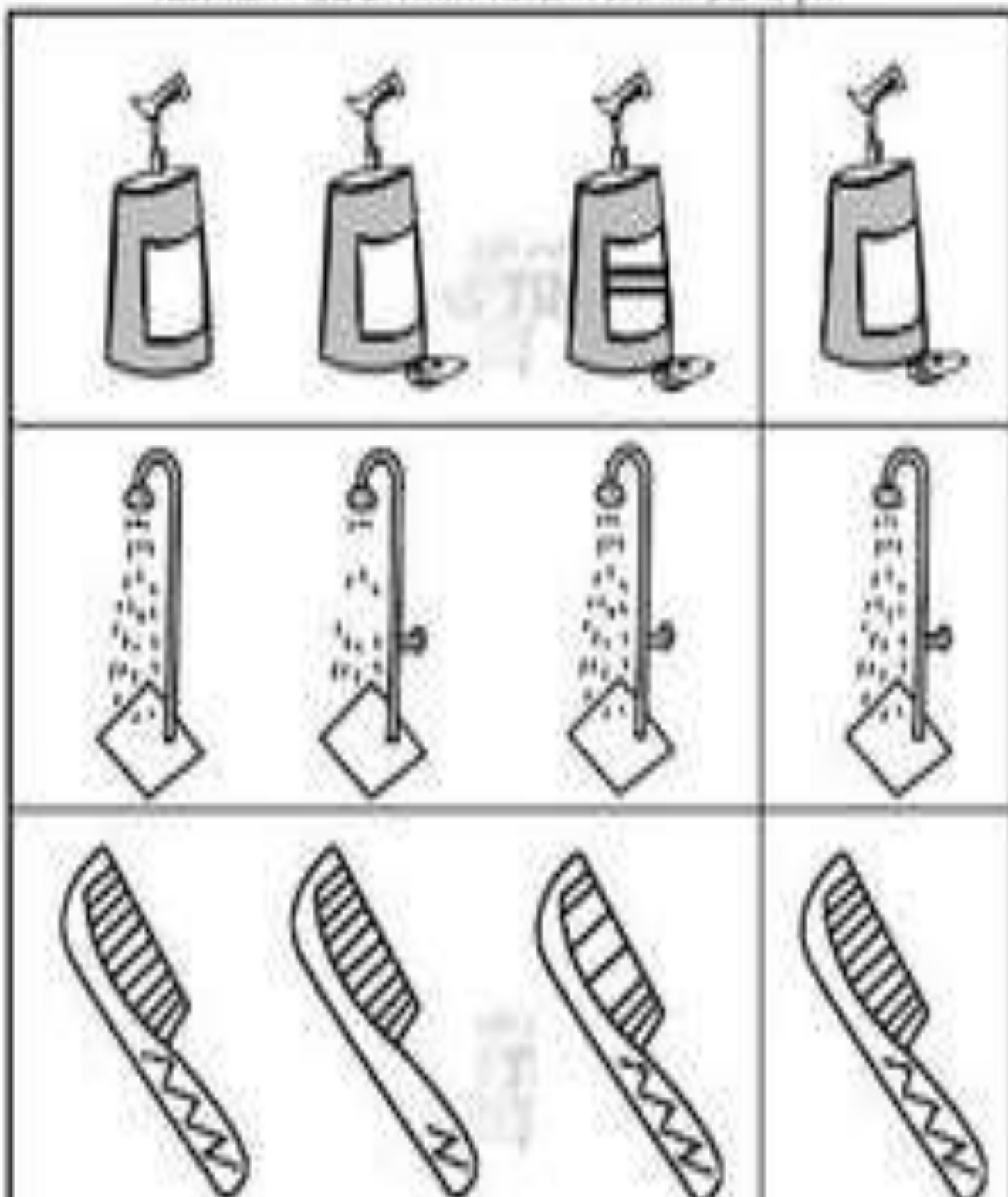
יש ידיד טוב לכולנו
ניקיון הן זהו שמו
הוא תמיד ישמור אותנו
אנו, אם נשמור אותו

לא יקרב אליך נגע
אם ידיך נקיות
הלכלוך מקור כל פגע
שורש כל המחלות

הקישו בעיטל את התמונה הזוהי וציבעו להנאתכם.

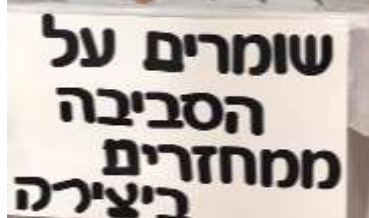

מיין תמונות הבאות - נקי / מלוכלך

 מלוכלך	נקי
	
	
	

החודש בגנים

בהצלחה
מיכל הויברגר רכזת יישובית מנהלת
תכנית "ניצנים"
דורית קקון רכזת צהרונים
פטריסיה אורן רכזת צהרונים

